პროლეტარიელო, ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

სკკ. ბ. ბ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კომიტეტისა და სკკ. სსრ მუშაოთადა დეპუტატების საბჭოების ორგანო.

კომუნისტი ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО и ТБИЛИССКОГО КОМИТЕТОВ КП (б) ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ოთხშაბათი, 23 სექტემბერი, 1942 წ. № 126 (6542). ფასი 15 კაპ.

საკოლმეურნეო სოფელი წინასაომჯომბრო შეჯიბრებაში ებმება

საბჭოთა ხალხი მძიმე, მრისხანე დღეებში ებგბება დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXV წლისთავს. ჩვენს საშობლოს უაღრესად სერიოზული საფრთხე დასტრიალებს თავს. სტალინგრადთან, რუსეთის დიდ მდინარესთან, კავკასიის მთების ძირში სასტიკი და სისხლისმღვრელი ბრძოლებია გაჩაღებული საზიზღარ მტერთან. ჩვენი ქვეყნისათვის მრისხანე ყამს საბჭოთა ადამიანები კვლავ და კვლავ ძაბავენ თავიანთ ძალებს, რათა კიდევ უფრო მეტი დაბრძანება გაუწიონ ფრანტს, სტალინგრადის სახელოვან დამცველებს.

ჩვენი ქვეყნის შრომიერები ემზადებიან შეეგებნენ დიდი ოქტომბრის XXV-წლისთავს. ფაბრიკა-ქარხნებში, შახტებსა და მაღარობებში, ვლადიმერ ილიას-ძის სახელობის ქარხნის კოლექტივის მაგალითის მიხედვით, სულ უფრო ფართდა და უფრო ძლიერ ჩაღდება წინასაომჯომბრო სოციალისტური შეჯიბრება. მუშები და მუშა ქალები, ინჟინერი - ტექნიკური მუშაკები · დამატებითს ვალდებულებებს კისრულობენ წოფილი არმიისა და სამხედრო - საზღვაო ფლოტისათვის საჭირო პროდუქციის გამოშვების დარგში.

მთელ საბჭოთა ხალხთან ერთად საზიზღარ გერმანელ ოკუპანტებზე გამარჯვებას სჭედავს, მამაც საბჭოთა მეომრებს ყოველმხრივ დახმარებას უწევენ კოლმეურნე გლეხობა.

ფაშისტი ყარაფები სთელავენ ჩვენს მინდვრებს, სწვავენ საკოლმეურნეო დამაოსოფლებს, ძარცვავენ, სპობენ საბჭოთა გლეხების შეუპოვარი შრომით, ოფლით შექმნილ სიმდიდრეს. ფაშისტი არამზადები კოლმეურნეობასა და კოლმეურნე ქალებს, მათ ბავშვებს უაღრესი სისასტიკით აწამებენ, სტანჯავენ. დროებით ოკუპირებულ რაიონებში ჰიტლერელები ნერგავენ ბატონყმურ წესებს, კატორღის, სარჩობელებისა და მთორახის რეჟიმს. საბჭოთა სოფლის თავისუფალ შრომელთა გული აღსავსეა დიდი და ზნედა სიძულვილით საზიზღარი დამშონებლებისა და მოძალადეებისადმი.

დღეს „პრავდაში“ ქეეყნდება ალტაის მხარის სმოლენსკოეს რაიონის კოლმეურნეებისა და კოლმეურნე ქალების, ტრაქტორისტებისა და ტრაქტორისტი ქალების, კომბაინერებისა და კომბაინერი ქალების მიმართვა საბჭოთა კავშირის ყველა კოლმეურნისა და კოლმეურნე ქალისადმი, ტრაქტორისტისა და ტრაქტორისტი ქალისადმი, კომბაინერისა და კომბაინერი ქალისადმი, სოფლის მეურნეობის ყველა მუშაკისადმი. ალტაის მოწინავე რაიონის წარმომადგენლები სწერენ:

„ამხანაგო ‘კოლმეურნეებო! ნუთუ ჯიდევ მოგეიმენთ, რომ ჩვენი ძმები გერმანელთა უღელქვეშ ‘ოხოვნოდნენ, რომ ჩვენი შვილების, ქალების და მოხუცების სისხლის ნაკადებით იორწყვებოდეს საბჭოთა ‘ალაქებისა და სოფლების ‘ქუჩები, რომ ჩვენი პური გერმანიაში გაჰქონდეთ გერმანელი ‘ქოფაკებისათვის? არა, ამხანაგებო! ვისაც კი საბჭოთა პატრიოტის გული უცემს, ვერასოდეს ვერ უნდა დამშვიდდეს მანამდე, სანამ არ მოსპობს ჩვენი ‘ქეეყნის გასაძარცვავად მოსული უკანასკნელ გერმანელს. მთელი ძალ-ღონე მოვახმაროთ ამას, რომ კისერი მოეტეხოთ მოსისხლე მტერს!“

ეს სიტყვები მთელი მრავალმილიონიანი კოლმეურნე გლეხობის სმა. ეს სიტყვები გამოხატავენ ყველა კოლმეურნისა და კოლმეურნე ქალის, სოფლის მეურნეობის ყველა მუშაკის —საბჭოთა სამშობლოს ‘მგზნებარე პატრიოტების ფიქრსა _ და ‘ნოახვის, მათს იმედს.

დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXIV წლისთავის‘ დღეს ამხანაგი **სტალინი** მოუწოდებდა კოლმეურნეებს, ქალებსა და კაცებს, რა მთა დაუღალავად ემუშავნათ თავიანთ მინდვრებში, რათა მათ ფრონტისა და ჩვენი ქეეყნისათვის მიეცათ უფრო და უფრო მეტი პური, ხორცი, ნედლეული მრეწველობისათვის. კოლმეურნეებმა და კოლმეურნე ქალებმა, სოფლის მეურნეობის ყველა მუშაკმა საყვარელი ‘ბელადის ეს მოწოდება ისე ‘მიიღეს, როგორც საშობლოს საბრძოლო ბრძანება.

ომიანობის დროის სიძნელეების მიუხედავად, კოლმეურნეებმა და კოლმეურნე ‘ქალებმა კარგად ჩაატარეს ‘საგაზაფხულო ‘თესვა, მათ ისე იმუშავეს მინდვრად, როგორც ამას ‘ამხანაგი **სტალინი** მოითხოვდა და უთხრეს მოსავალი მოიყვანეს. როცა ‘პური შემოგიდა, კოლმეურნეები ‘ბარშადლელზე უფრო ორგანიზებულად შეუდგნენ ‘ძოსავლის აღებას. და აქ კვლავ იჩინა თავი კოლექტიური შრომის უდიდესმა ‘ძალამ, საბჭოთა ‘პატრიოტების ‘ძალამ. ‘პურის აღება ‘ძალე ‘დამთავრდება. ‘მოსავლის აღებასთან ერთად კოლმეურნეები სამეშოდგომო კულტურებს თესავენ და აქაც სერიოზულ წარმატებებს მიაღწევენ.

‘ბაგრამ როგორც ფაბრიკა-ქარხნების მუშებსა და მუშა ‘ქალს, ინჟინერი-ტექნიკურ ‘მუშაკებს, ისე კოლმეურნეებსა და კოლმეურნე ‘ქალებსაც ‘მზვინიერად აქვთ ‘შეგნებული: ‘ინოსათვის, რომ ‘მტერზე ‘გამარჯვეება ‘მოგიპოვოთ, ‘ჩვენს ‘ქეეყანასა და ‘ფრონტს ‘კიდევ ‘უფრო ‘მეტი ‘სურსათი, ‘კიდევ ‘უფრო ‘მეტი ‘ნედლეული ‘უნდა ‘მისცეს ‘მრეწველობისათვის, ‘კიდევ ‘უფრო ‘დაძაბულად, ‘კიდევ ‘უფრო ‘ნაყოფიერად ‘უნდა ‘იმუშაონ ‘მინდრად. ‘ომის ‘მრისხანე ‘ყამს, ‘ოოლგასთან, ‘კავკასიასთან ‘მტრის ‘წინააღმდეგ ‘ძმიმე ‘ბრძოლების ‘დღეებში, ‘ყოველმა ‘კოლეეტინემ, ‘ყოველმა ‘ტრაქტორისტმა და ‘კომბაინერმა ‘მთელი ‘თავისი ‘ძალლონით ‘უნდა ‘იმუშაოს და ‘თავის ‘შრომას ‘უნდა ‘ჩააქსოვოს ‘თავისი ‘სული, ‘თავისი ‘ეროვნული ‘მთელი ‘მგზნებარება.

‘საოოლმეურნეო ‘სოფელში ‘ამეამად ‘უაღრესად ‘ცხარე ‘დღეებია. ‘წარმატებით ‘უნდა ‘დამთავრდეს ‘მოსავლის ‘აღება, ‘უაღრესად ‘მოკლე ‘ვადაში ‘უნდა ‘აიღოს ‘პური ‘ერთი ‘მარცვლის ‘დაუკარგავად, ‘დაზვინო, ‘გალეწონ ‘ეგი, ‘პირნათლად ‘შეასრულონ ‘თავიანთი ‘ვალდებულებანი ‘სახელმწიფოს ‘წინაშე. ‘სწარმოეს ‘ტექნიკური ‘კულტურების, ‘კარტოფილის, ‘ბოსტნეულის ‘აღება. ‘ეს ‘კულტურები ‘მეტად ‘ძვირფასია, ‘ისინიც ‘ისე ‘ესაჭიროვნ ‘ჩვენს ‘ქეეყანასა და ‘ფრონტს, ‘როგორც ‘პური. ‘სანიმეშოდ ‘უნდა ‘დავამთავროთ ‘საშემოდგომო ‘კულტურების ‘თესვა, ‘ეგვასრულოთ ‘მზრალად ‘ხვნის ‘ვალდებულება, ‘პირნათლად ‘ეალდებულებანი ‘სახელმწიფოს ‘წინაშე. ‘სწარმოეს ‘ტექნიკური ‘კულტურების, ‘კარტოფილის, ‘ბოსტნეულის ‘აღება. ‘ეს ‘კულტურები ‘მეტად ‘ძვირფასია, ‘ისინიც ‘ისე ‘ესაჭიროვნ ‘ჩვენს ‘ქეეყანასა და ‘ფრონტს, ‘როგორც ‘პური. ‘სანიმეშოდ ‘უნდა ‘დავამთავროთ ‘საშემოდგომო ‘კულტურების ‘თესვა, ‘შეგასრულოთ ‘მზრალად ‘ხვნის ‘ვალდებულება, ‘პირნათლად ‘ეალდებულებანი ‘სახელმწიფოს ‘წინაშე. ‘ამისაკენ ‘მოუწოდებენ ‘საბჭოთა ‘კავშირის ‘კოლმეურნეებსა ‘და ‘კოლმეურნე ‘ქალებს, ‘ტრაქტორისტებსა ‘და ‘ტრაქტორისტ ‘ქალებს, ‘კომბაინერებსა ‘და ‘კომბაინერ ‘ქალებს ‘მიმართა ‘საბჭოთა ‘კავშირის ‘ყველა ‘კოლმეურნისა ‘და ‘კოლმეურნე ‘ქალისადმი, ‘ტრაქტორისტისა ‘და ‘ტრაქტორისტ ‘ქალისადმი, ‘კომბაინერისა ‘და ‘კომბაინერი ‘ქალისადმი, ‘სოფლის ‘მეურნეობის ‘ყველა ‘მუშაკისადმი. ‘ალტაის ‘მოწინავე ‘რაიონის ‘წარმომადგენლები ‘სწერენ:

„ამხანაგო ‘კოლმეურნეებო! ‘ნუთუ ‘ჯიდევ ‘მოგიიმენთ, ‘რომ ‘ჩვენი ‘ძმები ‘გერმანელთა ‘უღელქვეშ ‘ოხოვნოდ‘ნენ, ‘რომ ‘ჩვენი ‘შვილების, ‘ქალების ‘და ‘მოხუცების ‘სისხლის ‘ნაკადებით ‘იორწყვებოდეს ‘საბჭოთა ‘ქალაქებისა ‘და ‘სოფლების ‘ქუჩები, ‘რომ ‘ჩვენი ‘პური ‘გერმანიაში ‘გაჰქონდეთ ‘გერმანელი ‘ქოფაკებისათვის? ‘არა, ‘ამხანაგებო! ‘ვისაც ‘კი ‘საბჭოთა ‘პატრიოტის ‘გული ‘უცემს, ‘ვერასოდეს ‘ვერ ‘უნდა ‘დამშვიდდეს ‘მანამდე, ‘სანამ ‘არ ‘მოსპობს ‘ჩვენი ‘ქეეყნის ‘გასაძარცვავად ‘მოსული ‘უკანასკნელ ‘გერმანელს. ‘მთელი ‘ძალ-ღონე ‘მოვახმაროთ ‘ამას, ‘რომ ‘კისერი ‘მოეტეხოთ ‘მოსისხლე ‘მტერს!“

‘ეს ‘სიტყვები ‘მთელი ‘მრავალმილიონიანი ‘კოლმეურნე ‘გლეხობის ‘სმა. ‘ეს ‘სიტყვები ‘გამოხატავენ ‘ყველა ‘კოლმეურნისა ‘და ‘კოლმეურნე ‘ქალის, ‘სოფლის ‘მეურნეობის ‘ყველა ‘მუშაკის —‘საბჭოთა ‘სამშობლოს ‘მგზნებარე ‘პატრიოტების ‘ფიქრსა _ და ‘ნოახვის, ‘მათს ‘იმედს.

დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXIV წლისთავის‘ დღეს ‘ამხანაგი **სტალინი** მოუწოდებდა კოლ‘მეურნეებს, ‘ქალებსა და ‘კაცებს, ‘რა ‘მთა დაუღალავად ‘ემუშავნათ ‘თავიანთ ‘მინდვრებში, ‘რათა ‘მათ ‘ფრონ‘ტისა და ‘ჩვენი ‘ქეეყნისათვის ‘მიეცათ ‘უფრო და ‘უფრო ‘მეტი ‘პური, ‘ხორცი, ‘ნედლეული ‘მრეწველობისათვის. ‘კოლ‘მეურნეებმა და ‘კოლმეურნე ‘ქალებმა, ‘სოფლის ‘მეურნეობის ‘ყველა ‘მუშაკმა ‘საყვარელი ‘ბელადის ‘ეს ‘მოწოდება ‘ისე ‘მიიღეს, ‘როგორც ‘საშობლოს ‘საბრძოლო ‘ბრძანება.

‘ომიანობის ‘დროის ‘სიძნელეების ‘მიუხედავად, ‘კოლმეურნეებმა ‘და ‘კოლმეურნე ‘ქალებმა ‘კარგად ‘ჩაატარეს ‘საგაზაფხულო ‘თესვა, ‘მათ ‘ისე ‘იმუშავეს ‘მინდვრად, ‘როგორც ‘ამას ‘ამხანაგი **სტალინი** ‘მოითხოვდა და ‘უთ-

ბრძოლები ეორონექის რაიონში

მოკ‌ქმედი არმია, 21 სექტემბერი (საკ‌დესის სპეც. კორესპონდენტისაგან). ‘ეორონეეის რაიონში ‘შეუპოვარი ‘ბრძოლები ‘ეარძელდება. ‘ჩვენი ‘ნაწილები ‘მტრის ‘კონტრიერიშებს ‘იგერიებენ ‘და ‘ფიი ‘ზარალს ‘აყენებენ ‘მას.

‘ეორონეეის ‘ჩრდილოეთით 6 ‘ქეეგანაყოფის ‘მებრძოლები ‘დასახლებულ ‘პუნქტში ‘შეიჭრნენ, ‘მტრის ‘ორი ‘ბატალიონის ‘ოთხი ‘კოლონიერიში ‘მოიგერიეს ‘და ‘ხელთ ‘იგდეს ‘ტყვეები ‘და ‘ დაკანონ.

‘დაამპალი ‘ბრძოლების ‘რამდენიმე ‘ღლის ‘განმავლობაში ‘მარტო ‘ერთ ‘უბანზე ‘გერმანელებმა 3.000-მდე ‘ჯარისკაცი ‘და ‘ოფიცერი ‘დაკარგეს ‘მოკლულთა ‘სახით.

‘გერმანელთათვის ‘დიდი ‘ზარალით ‘მოგრიგებულ ‘იქნა ‘მათ ‘კონტიერიშებში ‘ესეი ‘უსნებენეს. ‘საბჭოთა ‘ჯარები ‘ყველგან ‘ინარ‘ჩუნებენ ‘დაკავებულ ‘ზიედეებს.

‘ფაშისტებს ‘გუშინ ‘დიდი ‘ზარალი ‘მიაყენა ‘ჩვენმა ‘ავიაციამ, ‘რომელმაც ‘მტერზე ‘იერშინი ‘მიიტანა ‘უშიალოდ ‘ბრძოლის ‘ველზე.

მოკ‌ქმედი არმია, 22 სექტემბერი (საკ‌დესის სპეც. კორესპონდენტისაგან). ‘ეორონეეის ‘რაიონში ‘ადრე ‘ფილიალ ‘ეკიან ‘ნაბა ‘ასკ‌ხრება ‘არტილერიის ‘გრიალი, ‘ეაარაფებულა ‘სასაერო ‘ბრძო�ეა. ‘ჩვენმა ‘ფფრონეეები ‘აკტიურად ‘ანადგურებენ ‘მტრის ‘სმაგრეებს, ‘სპობენ ‘მტრის ‘ცოცხალ ‘ძალას ‘და ‘ტექნიკას.

‘ბრძოლების ‘მიმდინარეობაში ‘თავი ‘ისახელეს ‘ტანკისტებმა ‘და ‘მეეეტომატეებმა, ‘ეკეეთეს ‘საბჭოთა ‘მაქმანების ‘მეადეტმატეებიანად ‘დასახლებული ‘პუნქტში ‘შეიჭრა. ‘ეეეტნოთ ‘და ‘ტანკების ‘მეზლეუხებით ‘საბჭოთა ‘მებრძოლებმა ‘ფშუობრიან ‘გამოიყენეს ‘გერმანელთა ‘ქეეეეში, ‘რამდენიმე ‘ტყვიამფრქვეეი ‘და ‘დაანგრიეს ‘ხანგრძლეეი ‘საეეეტლე ‘წერტილ. ‘ქუჩებში ‘ეეაჩოებული ‘ბრძოლის ‘ღროს ‘მეეეტომატეებმა ‘ტანკ‌ეეტნენს ‘დაწარატნეთ ‘ეეეეეი ‘ჰიტლერელთა ‘ერთი ‘ასეული.

‘ბრძოლები ‘ეორონეეის ‘სამხრეთითაც ‘არ ‘სწყდება.

ქრონიკა

‘რუსეთის ‘სეეს ‘რუსეთელეის ‘უმაღლესი ‘საბჭოს ‘პრეზიდიუმმა ‘ამხ. ნ. ‘ვ. ‘ვასილიევი ‘დანშნა ‘რუსეთის ‘სეს ‘რუსეთელეის ‘სახელმწიფო ‘კონტროლის ‘სახალხო ‘კომისარად.

წინასაოქტომბრო სოციალისტური შეჯიბრება

საბჭოთა კავშირის ყველა კოლმეურნისა და კოლმეურნე ქალისადმი, ტრაქტორისტისა და ტრაქტორისტ ქალისადმი, კომბაინერისა და კომბაინერ ქალისადმი, სოფლის მეურნეობის ყველა მუშაკისადმი

ძვირფასო ამხანაგებო!

ძმიმე და მრისხანე ‘ყამს ‘ეეეეედ‘ნენ ‘ჩვენ ‘დიდი ‘ოქტომბრის ‘სოციალისტური ‘რევოლუციის ‘XXV ‘წლისთავს. ‘გულთიღენი ‘და ‘სისხლშეყურეალე ‘მტერი ‘ჩვენს ‘მიწა-‘წყალში, ‘ჩვენს ‘სოფლებსა ‘და ‘ქალაქებში ‘შემოიჭრა ‘და ‘აგერ ‘უკვე ‘წელიწადზე ‘მეტია ‘ბარბაროსულად ‘ანგრევენ ‘ჩვენს ‘კოლმეურნეობებს, ‘საცხოვრებელ ‘სახლებსა ‘და ‘სკოლებს, ‘თავიანთ ‘ბინძური ‘ნეეემით ‘სთელავენ ‘ჩვენს ‘ნაყოფიერ ‘ყანებს, ‘აბუჩად ‘იდგეს ‘და ‘აწამებენ ‘ჩვენ ‘ეროვნულ ‘ეეეეეს, ‘რამდენი ‘ადამიანი ‘დახვრიტეს ‘და ‘ჩამოახრჩეს ‘გერმანელმა ‘სისხლისმსმელებმა, ‘რამდენი ‘პატარა ‘ბავშეი ‘დაეეეეეს, ‘რამდენი ‘ოჯახ, ‘უკრანელი ‘და ‘ბელორუსი ‘ადამიანი ‘დაატეეეეეს ‘და ‘გარეკეს ‘მონებად ‘კატორღეეეეე

ულიანა ბოგდანოვას ნაამბობი საშინელი ამბავი

კალინინის ფრონტი, 21 სექტემბერი (საკუთარი სპეც. კორესპონდენტისაგან). „გაზეთში „ხა როდიტ" დაბეჭდილი ფრონტის ექსპედიციის სასოფლო-სამეურნეო ორტელის კოლმეურნე ულიანა პეტროვნა-�ბოგდანოვას ნაამბობი საშინელი ამბავი ჰიტლერელთა მიერ ჩადენილი შემაძრწუნებელი მხეცობის შესახებ. ფაშისტ მონათმფლობელებისადმი სამინელ გბრძოლებასა და ბრძოლა სიცოცხლისა ოქვეს ეს ქალბიანი.

ქვეყნიდ მთლიანად მოგვეყოს იგი.

„ჩემი შვილები! ჩემი ძვირფასებო! მინდა გიამბოთ თქვენ, ჩვენს დამცველებს, დედის გულიდან ამოსახეთქი სრული სიმართლე შესახებ, თუ როგორ მიეგიდოდა კოშელევაზედ რეკვენი, რეკვეიდან სინოკვანში. მე მინდა, რომ ყველამ, ვისაც კი ადამიანი ეწოდება, ვისაც თავისი შმოლიერი მბარე, თავ ვისი ოჯახი ფუვარის, ეკანასკნელ ამოსუნთქვამდე გამეფდენთ ჰიტლის ფაშისტი მხეკები. ეგ ვიმბოს: ყოველნაირი სიკვდილი სჯობია გერმანელების ხელში ჩავარდნას.

ჩვენ სამნი ვიყავით და სამივეს ერთნაირად უბედურად მიგვიჩნდა ჩვენი თავი. ჩემი ქმარი გერმანელებმა წაიყვანეს სოფლის დაყავეთ ბოლოს მეორე დღისაკ. შემდეგ მთელი პერი გაზიდეს, ისე რომ ერთი მარცვალიც არ დაუტოვებიათ. კლაუდია ივანოვნა, ჩემი მეზობელი, კიდევ უფრო ადრე დაიბადა. მისი ქმარი სინოკვანში წავიდა და აღარც დაბრუნებულა. ამბობენ, რომ იგი საკონცენტრაციო ბანაკში მოთავსეს. ჩვენთან კიდევ ერთი ქალიშვილი იყო, ვერა, უდიდესმეიდ დარჩენილ ოჯახ. მან როგორაც შეეძლებოდა გაიგო, რომ მისი ფეიანი ძმა რეკვენში ყავდა. და ეი, ჩვენანდე მოალწია ამბავმა, რომ გერმანელები ჩვენებს გერმანიაში გიგზავნან უპირველეს. ჩვენ ტერიტორიდ, ვქვითინებდით, არ ვიცოდით რა გვექნა.

ბეკერჩევნა დაგეხერტორ ან ჩამოგეხერჩონ, ოღონდ კი უკანასკნელად მაინე დავეხედინ ჩვენ ნათესავებს",—გადაგეწყვიტეთ ჩვენ. ერთ კვირაზე მეტ ხანს მივდიოდით სინოკვანსა და რეკვენში. ძალიან სამძიმოა იმაზე ლაპარაკი, რაც გზაში ვნახეთ.

გზაში წყალი მოგეწყურდა და პატარა მდინარესთან ჩავედით. უეცრად სროლის ხმა გაისმა—„ჩვენებს ხომ არ ესროდნ?..."—შეშინდოთ ეთქვა ვერა, და ჩვენ სირბილითი გავეკეთეთ ტაბარს, სადაც სროლის ხმა ამოსულიდა.

ხრიმის ნაპირას ხეთი ხელშეპერული გამაკაცი იდგა. ქვეშოთ, მდინარის პირას, დაბერტლთა მრავალი გვიძი ეყარა. წყალი მათ სისხლს რეცხდა და თან მიაქონდა. ხრიმთან, რამეენიმე მეტრზე, გერმანელები იდგნენ და უკანასკნელთა დასახერეოდა ეგზიდებოდნენ.

„კაცისმკვლელებო!—ეუცრად ხმამაღალი შეესვენრა კლაუდია ივანოვნამ და ატირებელი გაეკანა წინასაკენ.

„სტოპა!.. სტოპა!..—ყვიროდა იგი. ჩვენ შიგეხედინი, რომ ეს მისი ქმარი იყო. იგი შეთანა ფეხი. მეც და ვერაკ კარგად ვიცნობდით მას წინათ, მაგრამ ახლა იგი ძნელი სანინაი იყო.

ვერა კი მოასწრო კლაუდია ივანოვნამ მიერბენა, რომ ოგროალა თოფებმა. ხუთი კაცი მიწაზე დაეცა.

— კაცისმკვლელებო! — კვლავ შეესვენრა კლაუდია ივანოვნამ და დაეცა. იქ მას ორი გერმანელი ეცა, ფეხზე დაიყენა და რაღაც დაარტყა სახეში. სისხლი წამოეიდა ლეგაზედ.

— ჯალათებო, ითხი შვილი მყავს,—ეს იყო მისი უკანასკნელი სიტყვები. მას ალარ შეეძლო ლაპარაკი... ძალიან გაიღეს პირი, რაღაც კაკეთ გამოსწეს ენა და მოაჭრეს.

ალარ მახსოვს, რა მოხდა შემდეგ. თავბრე დამეხვა, თვალთ დამიბნელდა და დავეცი.

ტყეში რომ მიეგიოდით, ბევრი გვიანი შეგეგეთა, დაფლეთილი, სისხლში მოსეარილი. ზოგს მეცალი ჰქონდა გამოფატრული, ზოგს ცხენი ჰქონდა მოჭრილი, ისეთი ბეგიმიც ვნახეთ, რომ ზურგზე დანით რიღიკა ნიშნები ჰქონდა გამოყვანილი. კვალი შავი იყო, სანანდა, რომ შემდეგ ამოეწეთო. მე და ვერა თავზარდაცემული მივვარდებოდით ხოლმე ხან ერთი გვამთან, ხან მეორესთან. ეფიკერობდით, ჩვენი ხომ არაგინ იყო მათ შორის. მწარედ ეტირიოდით.

აქ, გზაზე, მიხეიკი შეგვხვდა და გვითხრა:

— შვილნო, ვის ეძებთ?

— ჩვენებს, ბაბა, ჩვენებს, — ვუპასუხეთ ჩვენ.

—ტკვერებს არ ეძებენ,—გვიპასუხა მიხეიკმა,—ცოცხლები კი გიარეყეს... გუშინ აქ ლენინგრადიდან დახოცეს, რომელთაც ეკვე ალარ შეეძლოთ სიარული...

— მაშ როგორ მოვიქეცთ?ეკითხეთ მიხეიკს.—ეწერება რამე კარგი გვირჩოთ?

— სიჩოკავნი წადითა... აქ ეუ ბაზერდნით — თქვენც მოგლავენ... უკანიდან...

ეერე კი მოსწერო მიხეიკმა დიემთავრებინა ეს სიტყვები, რომ უკანიდან სამი გერმანელი მოგვიახლოდეთ. მათ დანახეგზე გულის ცემა შეგნიერდა, თითქოს ორივე მხრიდან დანა დამეჭიოესო. მათ მალეგბივით შეშოგეხედეს, შემდეგ ერთმანეთს თვალით ანიშნეს და ერთ-ერთმა მათგანმა ესეტეკვედ მიიფარა ქარიხტელი ვერას, იგი ხელეკნთან და ფეხებით იბრძოდა, მაგრამ ვერაა გაგდეა. ჩვენს თვალწინ ხეტრეგეში გაეკანეს... მე ეკიდან ვერ მოვედეი გონს. ეკლაშეუხებელი ვიყავი. იქნება ეერა, სოდეს ვეღარე მოკუსეიერეგხელეყავი, ეს მოხეკი რომ არა ყოფილიყო. იგი ძალიან კეთილი კაცი აღმოჩნდა, ცივ წყალს მასხამდა და გამოეკვანეკვე.

— განა შეიძლება ორსეული ფედაკეცის სიარული ამ სიშორეზე?—შეშიენ მამასავით მეეხნებოდა მიხეკეი.

შემდეგ ჩვენ ვერას ძვნნას შევეფეკეთ. იგი არსად არა სსნადა. „ნეთუ თან წაიყვანენს?"—გაეგიფერე მე.

ეეცერად თეთრ, გასისხლიანებულ კაბას წაეგზადი ბუჩქებთან, ეს შორიდ ის კაბა იყო, რომელიც ვერას ეცვა. ბუჩქის მიშორეხთან კი მისი სხეული ეგდო სისხლში. იგი ეკვე ალარ ახეფდნეთ თავისა შშვენიერი ცისფერი თვალებთ. ეს თვალები ამოთხრილი იყო. მისი თეთრი სახე ეკვე ალარ იეიმეეხოდა, იგი ჩქვდარი იყო.

მე ვიდარ ვუფრე ბმა და კვლავ გრძნობა დაკეკარგე.

ვეთენეშისას მშვენე ბორცეზე დავმარხეთ ტყეში.

ოოგორც კი ფვიდეთ ტყეს, გზაში ტყვეების კოლონა შემხვდა. რა დატანჯულები, ტანსაცმეშემოგლეფილები, ბუქსანეინი ფეხ ენენ! ენით აუწერელია. ფეკვალნი მთ ხან სახეში სეკმეინენ, ხან ზურგს.

მე თან ორეტნიანია ქმრისა, მინდოდა მიშეშოგანინა მათთვის, მაგრამ ოფიცერი ძალიეთ მომეკარდა:

— გეყვრის მოგალვე!

სოფელ კარპოოოში ტყეეეეეს შერიკეს ეზოში, რომელიც ზნირი ეკლიანი მავთლეთი იყო შემოფოფალი. აქ ეიერეოოთა და ეეეეე